Suomen luonnonsuojeluliitto

HE 117/2018 vp
Ympäristövaliokunta
FT, dosentti Sirkku Manninen
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
YmV

Helsinki 3.10.2018

HE 117/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Päästökattodirektiivin saattaminen voimaan kansallisesti ympäristönsuojelulain (YSL) kautta ja joka 4. vuosi päivitettävän kansallisen ilmansuojeluohjelman laatiminen ovat hyvä asia. Samalla tulee kuitenkin huolehtia mm., että YVA-lain liitteen 1 muuttamisen yhteydessä säädetään karjasuojista (mukaan lukien kanalat, sikalat, turkistarhat) niin, että niiden ammoniakkipäästöt (NH_3) pienenevät.

Ympäristön tilan seurannan osalta YSL:n tulee velvoittaa pääkaupunkiseudun kunnat (HSY / Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa), Ilmatieteen laitos, Suomen ympäristökeskus tai Luonnonvarakeskus seuraamaan myös typpilaskeumaa yleistä ilmanlaatua, ja sitä kautta laskeumaa, edustavalla kaupunkitausta-asemalla (vrt. 143 § $PM_{2.5}$ -mittaukset). Vaihtoehtoisesti valtioneuvosto voi antaa tämän tarkemman säädöksen asetuksessa ympäristön tilan seurannasta. Asetuksessa tulee myös määrätä, että metsien tilan seurannassa on käytettävä indikaattoreina direktiivin luettelemien indikaattoreiden lisäksi puiden rungoilla kasvavia epifyyttijäkäliä. Epifyyttijäkälät ovat pääsääntöisesti herkimpiä eliöitä ilman epäpuhtauksille. Toisaalta jotkut epifyyttiset jäkälälajit hyötyvät kasvaneesta typpilaskeumasta toimien näin rehevöitymisen indikaattoreina.

Etenkin ammoniakkityppi on haitallista sekä jäkälille ja sammalille ja siksi ainakin asetuksessa tulee viranomaiset velvoittaa mittaamaan maatalouden NH_3-päästöjä ja ilman NH_3-pitoisuuksia osana ympäristön tilan seurantaa.

Luonnonvarakeskus ei saa supistaa metsien tilan seurantaverkostoa entisestään vaan sitä tulee laajentaa ottamalla mukaan osa viime vuosina pois tiputetuista seuranta-aloista, jotta saamme riittävästi pitkäaikaista dataa ilman epäpuhtauksien ja ilmastonmuutoksen yhteisvaikutuksista.

Lakimuutosesityksen perusteluissa todetaan NMVOC:ien, NH_3:n, typenoksidien ja pienhiukkasten vähentämisvelvoitteiden toteutuvan ”melko varmasti”. Direktiivin sallimista joustoista huolimatta erityistä huomiota tulee kiinnittää jatkuvasti kasvavaan puun pienpolttoon ja siitä aiheutuvien NMVOC- ja mustan hiilen päästöjen seurantaan ja vähentämiseen sekä polttoturpeen tuotannon ja polton päästöihin.

Lisätietoja:
FT, dosentti Sirkku Manninen
Puh. 040-5631546, sähköposti: sirkku.manninen(at)helsinki.fi